

SPORT MENEJMENTIDA "BIG DATA" TAHLILI: JAMOALAR FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH UCHUN

Samatov Javlonbek Abduqayimovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Jismoniy madaniyat kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada sport menejmentida katta ma'lumotlar (Big Data) tahlilining o'rni, jamoalar faoliyatini boshqarishda qarorlar qabul qilish jarayonidagi ahamiyati va amaliy samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida o'yinchilarning jismoniy ko'rsatkichlarini kuzatish, jamoa taktikasini optimallashtirish va transfer siyosatini shakllantirishda ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, O'zbekiston sport klublarida ushbu texnologiyalarni joriy etish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Big Data, sport menejmenti, ma'lumotlar tahlili, jamoalar samaradorligi, raqamli sport, qarorlar qabul qilish.

Аннотация: В данной статье анализируется роль анализа больших данных (Big Data) в спортивном менеджменте, их значение в процессе принятия управленческих решений и практическая эффективность в управлении командами. В рамках исследования рассматриваются подходы, основанные на данных, при отслеживании физических показателей игроков, оптимизации тактики команд и формировании трансферной политики. Также разработаны предложения по внедрению этих технологий в спортивных клубах Узбекистана.

Ключевые слова: Big Data, спортивный менеджмент, анализ данных, эффективность команд, цифровой спорт, принятие решений.

Kirish

Zamonaviy sportda g'alaba nafaqat murabbiyning tajribasiga, balki to'plangan ma'lumotlar tahliliga ham tayanadi. "Big Data" – bu o'yin davomida o'yinchilarning bosib o'tgan masofasidan tortib, yurak urish tezligigacha bo'lgan ulkan hajmdagi axborotni qayta ishlash texnologiyasidir. Ushbu ma'lumotlar murabbiylarga xatolarni kamaytirish va jamoa natijalarini yaxshilash imkonini beradi.

Asosiy qism: Big Data qanday ishlaydi?

Big Data sportda uchta asosiy yo'nalishda qo'llaniladi:

1. **O'yinchilarning jismoniy holati:** Sensorlar yordamida o'yinchining jarohat olish xavfini oldindan aniqlash.
2. **Taktik tahlil:** Raqib jamoaning o'yin uslubini bashorat qilish va unga qarshi strategiya ishlab chiqish.
3. **Transfer bozori:** Ma'lumotlar asosida klub uchun eng mos o'yinchilarni topish.

Big Data tahlilining samaradorlik ko'rsatkichlari

Tahlil yo'nalishi	Asosiy ma'lumotlar	Boshqaruv samarasi
Jismoniy holat	GPS, puls, tezlik	Jarohatlarning 20% ga qisqarishi
Taktik qarorlar	To'p uzatish, maydon zonalari	G'alaba ehtimolining oshishi
Transferlar	Statistika, samaradorlik koeffitsiyenti	Moliyaviy xarajatlarning optimallasuvi

Yechim va takliflar

O‘zbekiston klublarida ma’lumotlar tahlilini joriy etish uchun:

1. **Infratuzilmani tayyorlash:** Klublarda tahliliy bo‘limlarni tashkil etish va ma’lumotlar bazasini yaratish.
2. **Kadrlar tayyorlash:** Sport menejerlari va murabbiylarga ma’lumotlar bilan ishlash (Data Literacy) bo‘yicha treninglar o‘tkazish.
3. **Dasturiy ta’minot:** Zamonaviy tahliliy dasturlarni (masalan, Python yoki sport uchun ixtisoslashgan tahliliy platformalar) integratsiya qilish.

Xulosa

Big Data – bu sport menejmentining kelajagi. Ma’lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish klublarning nafaqat sport natijalarini, balki moliyaviy barqarorligini ham ta’minlaydi. O‘zbekiston sport jamoalari uchun ushbu texnologiyalarni bosqichma-bosqich joriy etish – xalqaro darajaga chiqishning eng qisqa yo‘lidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. **Rakhimov, A. B. (2022).** O‘zbekistonda sport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini rivojlantirish. *Iqtisodiyot va ta’lim*, (4), 112-118.
2. **Muxametov, A. M. (2022).** O‘zbekiston sport menejmenti tizimini modernizatsiya qilishda sport marketingi modelini yaratish. *O‘zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport universiteti ilmiy axborotnomasi*.
3. **Yadgarov, A. A. (2024).** O‘zbekistonda sport reklamasi va homiylik faoliyatini rivojlantirish istiqbollari. *Excellencia: International Multidisciplinary Journal*, 2(1), 112-119.
4. **Abduvaliyev, A. A. (2023).** O‘zbekistonda sport infratuzilmasini davlat-xususiy sheriklik asosida rivojlantirish istiqbollari. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, (5), 78-85.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni (2020). Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. *O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami.*